

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสียดไทย: กรณีศึกษาวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก จำนวน 13 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 10 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาจัดกลุ่มในเนื้อหาที่ซ้ำกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน มีจำนวนทั้งหมด 196 ใบ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 7 วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดไทยสามัคคี วัดชัยชนะสงคราม วัดหนองหลวง วัดมงคลคีรีเขตร์ วัดชุมพลคีรี วัดอรัญญเขต วัดมณีไพรสนท์ และศาลเจ้าปู่แม่ก่ง

กลุ่มที่ 2 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดดอนแก้ว และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

กลุ่มที่ 3 มีจำนวน 1 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ วัดแม่ต้านเหนือ ศาลเจ้าพ่อพะวอ (3 แห่ง) และศาลเจ้าพ่อขุนสามชน

กลุ่มที่ 4 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศาลเจ้าปู่แม่ก่ง ตำบลแม่สอด

กลุ่มที่ 5 มีจำนวน 4 วัด และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ วัดชลประทานรังสรรค์ วัดท่าปู วัดพระบรมธาตุ วัดนาโบสถ์ และศาลพระเจ้าตากสินมหาราช

กลุ่มที่ 6 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุดอยหินกัว

กลุ่มที่ 7 มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ พระธาตุพญาหน่อแก้ว

โดยนำมาการจัดข้างต้นมาวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคม จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านครอบครัว 2) ด้านความเป็นอยู่ 3) ด้านบุญกรรม 4) ด้านคำสอน ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสียดไทย : กรณีศึกษาวัดและสถานที่ศักดิ์ในจังหวัดตาก ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม เพราะเป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของการให้การศึกษา การเรียนรู้ต่างๆ รอบๆ ตัว รวมไปถึงการอบรมสั่งสอนบุตรให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ครอบครัวจึงประกอบด้วยผู้คนที่เกี่ยวข้องกัน ทั้ง บิดา มารดา บุตร ญาติมิตร หรือคนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องโดยสายโลหิตที่มีความผูกพันซึ่งกันและกันปรากฏทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 207 ใบ สามารถจำแนกภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัว ได้ดังนี้

1.1 ด้านคู่ครองปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านคู่ครองทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 123 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า มนุษย์ต้องการมีคู่ครองที่ดี และคู่ครองที่เหมาะสมทำให้มีความสุขในการใช้ชีวิต การดำเนินชีวิตราบรื่นไม่มีอุปสรรคและปัญหาใด รวมไปถึงเหมาะสมทั้งรูปร่างและฐานะ เสมอภาคกันทั้ง 2 ฝ่าย

1.2 ด้านบุตรปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านบุตร ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 28 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า การมีบุตรเป็นความคาดหวังของครอบครัว เพราะเมื่อแต่งงานมีคู่ครองแล้วนั้น ย่อมต้องมีผู้สืบสกุล นั่นคือการมีบุตรทั้งบุตรหญิงและบุตรชาย จึงจะทำให้ครอบครัวมีความสุขและสมบูรณ์แบบ

1.3 ด้านญาติมิตรปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านญาติมิตร ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 56 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า วรรณกรรมเสี่ยงทายที่ปรากฏนี้ หมายถึงญาติ พี่น้อง เพื่อน ลูกหนี้จากคำทำนายด้านญาติมิตรจะบอกถึงการถามไถ่ถึงทุกข์สุขของญาติมิตร และลูกหนี้ว่าอยู่ดีมีสุขและพบกันหรือไม่ แสดงถึงความผูกสมัครรักใครและความปรองดองของคนในครอบครัว

2. ภาพสะท้อนสังคมด้านความเป็นอยู่ ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ด้านความเป็นอยู่ ความสำคัญลำดับต้นของการมีคุณภาพชีวิตที่ดี การอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมนั้นคือ จึงต้องมีส่วนประกอบของคนที่อยู่อาศัยอยู่มีความสุขไม่มีความทุกข์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้นในวรรณกรรมเสี่ยงทายจึงปรากฏสิ่งที่มนุษย์ต้องการและตอบสนองความสุขปรากฏ ทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 436 ใบ สามารถจำแนกภาพสะท้อนสังคมด้านความเป็นอยู่ ได้ดังนี้

2.1 ด้านสุขภาพปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านสุขภาพ ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 65 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ทำให้สามารถบอกได้ว่ามนุษย์ต้องการสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน ดังคำพุทธภาษิตที่ว่า “อโรคยา ปรมาลาภา” การไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ หากการดำรงชีวิตไม่มีโรคภัยไข้เจ็บมากล้าก็ จะทำให้มนุษย์มีชีวิตที่ก้าวหน้า ทั้งตนเองและบุคคลในครอบครัว

2.2 ด้านความสุข ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านสุข ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 42 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่ามนุษย์ทุกคนต้องการมีความสุขในการดำรงชีวิต เพราะความสุขสามารถ ดลบันดาลให้ชีวิตมีแต่สิ่งดี ๆ เกิดขึ้น

2.3 ด้านอาชีพการงานปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านอาชีพการงาน ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 18 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า สิ่งที่จะทำให้ชีวิตมีความสุขคือการทำงานแล้วเกิดดอก ผลกำไร หรือมีค่าตอบแทนสูงทำให้มนุษย์คาดหวังถึงความสำเร็จในการทำงาน

2.4 ด้านการเดินทางปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านการเดินทาง ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 14 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่า การเดินทางเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งเพราะการเกิดอุบัติเหตุโดยไม่คาดคิดบนท้องถนนนั้นเกิดขึ้นได้เสมอ

2.5 ด้านโซคลาภความร่ำรวยปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านโซคลาภความร่ำรวย ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 127 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าจากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ปรากฏด้านโซคลาภและความร่ำรวยอยู่ ซึ่งทำให้พิจารณาได้ว่ามนุษย์นั้นต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ สุขสบาย มีฐานะดีชีวิตจะมีสุข

2.6 ด้านเกียรติยศและอำนาจปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านเกียรติยศและอำนาจ ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 3 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าอำนาจจากคำทำนายในวรรณกรรมเสี่ยงทาย ทำให้ทราบว่ามนุษย์นั้นต้องการความมีเกียรติและมียศบรรดาศักดิ์ในการทำงาน เพราะแสดงถึงความก้าวหน้าในการทำงานและแสดงถึงคงความมั่นคงในอาชีพ นอกจากนี้เกียรติยศแล้วมนุษย์ยังต้องการมีอำนาจประกอบกันเพื่อให้การทำงานนั้นมั่นคงมากยิ่งขึ้น

2.7 ด้านคติความ ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านคติความ ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 47 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าในวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านคติความ นั้นคือการขึ้นโรงขึ้นศาลนั้น มักจะมีแพ้วความหรือชนะความ หากชนะความก็จะเกิดความสุขใจ มีความภูมิใจไม่มีความกังวลใด ๆ

3. ภาพสะท้อนสังคมด้านบุญกรรม มนุษย์เชื่อว่าการดำเนินชีวิตจะดีหรือร้ายนั้น ขึ้นอยู่กับบุญกรรมที่ตนเองได้กระทำมาทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งทั้งบุญและกรรมจะส่งผลให้การดำเนินชีวิตในปัจจุบันและอนาคตนั้นดีหรือไม่ดี แต่ในวรรณกรรมเสี่ยงทายก็จะมีวิธีแก้ไข ซึ่งปรากฏอยู่ เพื่อเป็นการรักษาสภาพจิตใจให้ผู้เสี่ยงทายนั้นเกิดมีความสุขและคลายทุกข์ ปรากฏ ทั้ง 7 กลุ่ม จำนวน 50 ใบ สามารถจำแนกภาพสะท้อนสังคมด้านบุญกรรมได้ดังนี้

3.1 ด้านบุญ ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านบุญ ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 40 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่ามนุษย์มีความเชื่อว่าเมื่อทำบุญทำทานจะทำให้ตนเองมีบุญ และมีความสุข คิดสิ่งใดก็จะได้ดังใจปรารถนา ดังนั้นบุญตามที่ปรากฏในพจนานุกรม พ.ศ.2542 คือ การทำความดี

3.2 ด้านเคราะห์กรรมปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านกรรม ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 10 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่ามนุษย์ทุกคนถึงแม้จะมีความต้องการความสุขสมบูรณ์พร้อมในชีวิต แต่ก็ยังเป็นแค่เพียงความคิดหากไม่ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี รักษาศีลรักษารธรรมแล้ว

ชีวิตก็มีความสุข คำว่าเคราะห์กรรมนั้น หมายถึง การกระทำที่ส่งผลไม่ดีในอนาคต อาจเกิดจากผลที่ทำในอดีตประพฤติดนผิดศีลธรรมความถูกต้อง

4. ภาพสะท้อนสังคมด้านคำสอน ในวรรณกรรมเสี่ยงทายจะปรากฏหลักคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นการสอนให้มนุษย์นั้นประพฤติปฏิบัติอยู่ในศีลในธรรม เพราะจะเป็นหนทางหนึ่งสู่ความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและมีความสุขในธรรมปรากฏทั้ง 23 และ 4 กลุ่มจำนวน 19 ใบ สามารถจำแนกภาพสะท้อนสังคมด้านคำสอนได้ดังนี้

4.1 ด้านความดีปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความดี ทั้งหมด 4 กลุ่ม จำนวน 6 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าในวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความดี หมายถึง ให้ทุกคนนั้นมุ่งมั่นทำความดี ความดีจึงหมายถึงสิ่งที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุขไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน มีความรักความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน

4.2 ด้านความสามัคคีปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความสามัคคี ทั้งหมด 3 กลุ่ม จำนวน 7 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าหากในสังคมไม่มีความสามัคคีแล้วนั้น ในสังคมก็จะเกิดความวุ่นวายและไม่มีความสุข เพราะไม่มีความเมตตากรุณาต่อกัน ในวรรณกรรมเสี่ยงทายปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความสามัคคีซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสามัคคีนั้นเป็นสิ่งสำคัญในชุมชน

4.3 ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ ทั้งหมด 3 กลุ่ม จำนวน 4 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่ามนุษย์เรานั้นหากไม่มีความมุ่งมั่นตั้งใจแล้ว การทำสิ่งใด ๆ ก็ตามก็จะไม่สำเร็จหรือออกมาไม่ได้ดังความตั้งใจ ดังนั้นความมุ่งมั่นตั้งใจจึงเป็นเหตุของความสำเร็จในการทำงานหรือกระทำสิ่งใด ๆ

4.4 ด้านความซื่อสัตย์ปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความซื่อสัตย์ ทั้งหมด 2 กลุ่ม จำนวน 2 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตาม ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งที่มนุษย์ควรพึงมี เพราะความซื่อสัตย์ทำให้การทำงานใด ๆ จะประสบความสำเร็จ เมื่อผู้คนมีคุณธรรมในข้อนี้ สังคมก็จะมีแต่ความเจริญและมีความสุข

4.5 ด้านความสำคัญของการพูดปรากฏภาพสะท้อนสังคมด้านความสำคัญของการพูด ทั้งหมด 7 กลุ่ม จำนวน 16 ใบ ผลจากการวิเคราะห์พบว่าคุณธรรมอีกสิ่งหนึ่งที่พึงมีต่อมิตรนั้นคือความสำคัญของการพูด เพราะทำให้มิตรภาพนั้นยั่งยืนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของคนที่ยกย่อง

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสียดาย : กรณีศึกษาวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมเสียดาย: กรณีศึกษาวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก เรียงลำดับจากภาพสะท้อนสังคมที่ปรากฏมากไปหาน้อยได้ดังนี้

2. ภาพสะท้อนสังคมด้านความเป็นอยู่ ปรากฏมากที่สุดในระดับหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า มนุษย์ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีปัจจัย 4 ที่เหมาะสม เพื่อให้ตนเองและคนที่ตนรักมีความสุขในการดำเนินชีวิตนอกจากนี้แล้วยังพบว่ามนุษย์ต้องการโชคลาภและความร่ำรวย และการมีเกียรติยศและอำนาจ เพื่อช่วยตอบสนองความต้องการภายในจิตใจของตนเอง

3. ภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัวพบมากเป็นอันดับที่สอง เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม เพราะเป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของการให้การศึกษา การเรียนรู้ต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว การเลือกคู่ครอง รวมไปถึงการอบรมสั่งสอนบุตรให้รู้จักผิดชอบชั่วดี นอกจากนี้ในภาพสะท้อนสังคมด้านครอบครัวยังพบว่าภาพสะท้อนสังคมด้านคู่ครองที่มนุษย์มีความปรารถนาที่จะมีคนที่จะร่วมชีวิตและเหมาะสมกับตนเองทั้งฐานะและสติปัญญาที่เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มะลิ จรุงเกียรติ (2549, หน้า 147) ว่าควรพิจารณาไตร่ตรองการเลือกคู่ให้รอบคอบ ลักษณะคู่ครองที่ดีมีความซื่อสัตย์มีศักดิ์ศรีเสมอกัน

4. ภาพสะท้อนสังคมด้านบุญกรรมพบมากเป็นอันดับที่สาม สะท้อนให้เห็นว่ามนุษย์มีความเชื่อเรื่องบุญและกรรมอยู่ถึงแม้สภาพสังคมจะเปลี่ยนไปมากสังคมอ่อนไหว การทำบุญอาจจะลดน้อยถอยลง แต่ก็ยังคงทำบุญเพื่อสะเดาะเคราะห์เมื่อมีโอกาส

5. ภาพสะท้อนสังคมด้านคำสอนพบมากเป็นอันดับสุดท้าย เพราะสังคมไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรมน้อย ด้วยเพราะโอกาสที่จะได้รับหรือการเข้าวัดฟังธรรมมีน้อยและไม่สนใจในคำสอนเพราะเห็นเป็นสิ่งที่ไกลตัว และมุ่งหน้าตั้งใจทำงานเพียงเท่านั้น และยังพบภาพสะท้อนสังคมด้านความสามัคคีและการทำความดีละเว้นความชั่วปรากฏอยู่ จึงสรุปได้ว่าสังคมต้องการให้ทุกคนเป็นคนดี และมีความรักและความปรองดองกัน มีความปรารถนาดีต่อกันจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาคริต อนันทรavan (2539, หน้า 150) กล่าวถึงด้านคำสอนในไบเบิลชี้ให้ทำความดีละเว้นความชั่ว เชื่อคำโบราณเชื่อฟังผู้ใหญ่ เชื่อบุญวาสนาในกฎแห่งกรรม การคบมิตร การบนบานศาลกล่าว สงบเสงี่ยมเจียมตัว และชี้ว่าชีวิตไม่แน่นอน "ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน"

นอกจากนี้หากวิเคราะห์รายด้าน สามารถเรียงลำดับภาพสะท้อนสังคมจากวรรณกรรมเสี่ยงทายที่ปรากฏจากมากไปหาน้อยได้ตามลำดับดังนี้ ด้านโชคลาภความร่ำรวย จำนวน 127 ใบ ด้านคู่ครอง จำนวน 123 ใบ ด้านสุขภาพ จำนวน 65 ใบ ด้านญาติมิตร จำนวน 56 ใบ ด้านคดีความ จำนวน 47 ใบ ด้านความสุข จำนวน 42 ใบ ด้านบุญ จำนวน 40 ใบ ด้านบุตร จำนวน 28 ใบ ด้านอาชีพการงาน จำนวน 18 ใบ ด้านความสำคัญของการพูด จำนวน 16 ใบ ด้านการเดินทาง จำนวน 14 ใบ ด้านเคราะห์กรรม จำนวน 10 ใบ ด้านความสามัคคี จำนวน 7 ใบ ด้านความดี จำนวน 6 ใบ ด้านความมุ่งมั่นตั้งใจ 4 ใบ ด้านเกียรติยศและอำนาจ จำนวน 3 ใบ ด้านความซื่อสัตย์ จำนวน 2 ใบ

สรุปได้ว่า การศึกษาการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสี่ยงทาย: กรณีศึกษา วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตากนั้น เป็นการเสี่ยงทายที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เสี่ยงทายสามารถคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อีกทั้งยังเป็นกำลังใจในการดำเนินชีวิตเพราะในคำทำนายการเสี่ยงทายบอกถึงความต้องการอยากรู้ขั้นพื้นฐานของมนุษย์และที่พบมากที่สุดคือมีโชคลาภ การต้องการมีคู่ครองมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง มีความสุขได้พบเจอกับญาติพี่น้องผองเพื่อน เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้แล้วในคำทำนายยังปรากฏคำแนะนำให้ผู้เสี่ยงทายได้ปฏิบัติตามซึ่งจะเชื่อตามคำทำนายหรือไม่นั้นก็ล้วนแล้วแต่จะใช้วิจารณญาณของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสี่ยงทาย: กรณีศึกษา วัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรวิเคราะห์ความเปรียบในวรรณกรรมเสี่ยงทาย
2. ควรวิเคราะห์การใช้คำ เช่น คำซ้ำ คำซ้อน
3. ควรปรึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเสี่ยงทายในประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้